

DECIZIE

12 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Sveatoslav Moldovan
Ion Druță
Maria Ghervas
Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Luchianiuc Victor,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Luchianiuc Victor împotriva Societății pe Acțiuni "Unix", intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Botanica cu privire la obligarea stabilirii corecte a salariului, încasarea diferenței la salariu, dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul decalat de către Luchianiuc Victor și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016,

c o n s t a t ă

La 15 iulie 2015, Luchianiuc Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA "Unix", intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, DAF Botanica cu privire la obligarea stabilirii corecte a salariului, încasarea diferenței la salariu, dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul Luchianiuc Victor a indicat că pe lângă munca de bază îndeplinită la SRL "Energoservice", începând cu 14 septembrie 2010 până în prezent, activează prin cumul și la SA "Unix", cu îndeplinirea a două funcții de energetician și de electrician.

Susține că, la negocierea clauzelor contractului individual de muncă referitor la plata salariului, a solicitat pârtei SA "Unix", în calitate de angajator, achitarea sumei de 3000 lei cu titlu de salariu net, restul reținerilor din salariu (impozitul pe venit, asigurările sociale și medicale), urmând a fi calculate și achitate de către ultima.

Declară că în anul 2012, Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, DAF Botanica, în formă verbală, i-a comunicat despre existența anumitor restanțe la plata impozitului pe venit.

Afirmă reclamantul că angajatorul SA "Unix" incorect i-a stabilit un salariu lunar brut în mărime de 3750 lei, or, în rezultatul impozitării venitului la cota maximă de 18% și a

reținerilor plăților sociale, de asigurare medicală obligatorie, salariul brut nu ar fi suficient pentru ca munca sa să fie retribuită cu un salariu net de 3000 lei, angajatorul urmând să-i majoreze salariul brut astfel încât acesta să constituie 4090,35 lei.

În acest sens consideră Luchianuc Victor că angajatorul, stabilindu-i greșit mărimea salariului brut, urmează să-i achite suma de 17.609,26 lei cu titlu de diferență dintre salariu brut stabilit în contract – 3750 lei și salariu brut care urma să-i fie achitat din momentul angajării lui până la 21 martie 2016.

Totodată, mai susține că SA "Unix" urmează să-i achite și suma de 13.279,62 lei cu titlu de dobândă de întârziere, calculată reșeind din 0,1% pentru fiecare zi de întârziere, în total 30.888,88 lei.

Afară de aceasta, mai indică reclamantul că, din cauza litigiilor cu organul fiscal, apărute în rezultatul omisiunilor angajatorului cu privire la plata salariului, precum și a conflictelor iscate în cadrul familiei pe marginea faptului dat, s-a aflat într-o situație continuă de stres, înrăutățindu-se în așa fel starea sănătății lui, din care motive pârta urmează să-i compenseze și prejudiciul moral pe care îl estimează în mărime de 20.000 lei.

Astfel, cere Luchianuc Victor obligarea SA "Unix" să-i stabilească salariul brut în mărime de 4090,35 lei lunar, încasarea din contul ultimei în beneficiul lui sumei de 17.609,26 lei cu titlu de diferență dintre salariul care a fost achitat (3750 lei) și cel care ar fi trebuit să fie achitat; 3.279,62 lei cu titlu de dobândă de întârziere și 20.000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Pe parcursul examinării pricinii Luchianuc Victor și-a concretizat pretențiile din acțiune în partea încasării din contul SA "Unix" în beneficiul lui diferența dintre salariul care a fost achitat (3750 lei) și cel care ar fi trebuit să fie achitat, solicitând în acest sens încasarea sumei de 21.523,25 lei, în rest, reclamantul și-a susținut cerințele din acțiune fără modificări.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neântemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, a fost respins apelul declarat de către Luchianuc Victor și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016.

La 16 ianuarie 2017, în termenul prevăzut de art. 434 CPC, Luchianuc Victor a declarat recurs preventiv împotriva deciziei instanței de apel, iar la 07 februarie 2017 a depus și cerere de recurs motivată, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016 și hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului Luchianuc Victor a invocat ilegalitatea și netemeinicia hotărârilor instanțelor de judecată ierarhic inferioare, fiind emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

La 28 februarie 2017, în adresa intimatei SA "Unix" și intervențiilor accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, DAF Botanica au fost expediate copiile recursului declarat de către Luchianuc Victor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 11 aprilie 2017, intimata SA "Unix" a depus referință, solicitând să fie considerat ca inadmisibil recursul declarat de către Luchianuc Victor, cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016 și hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, pe care le consideră legale și întemeiate, invocând că instanțele de judecată

ierarhic inferioare au verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, dând o apreciere corectă suportului probatoriu al pricinii.

Alte referințe nu au fost depuse.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 26 aprilie 2017, recursul declarat de către Luchianu Victor a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile din referința depusă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică, pronunțând în această parte o nouă hotărâre de respingere a cererii intimatei-pârte privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, în rest, de menținut hotărârile judecătorești, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 45 Codul muncii, contractul individual de muncă este înțelegerea dintre salariat și angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcție, să respecte regulamentul intern al unității, iar angajatorul se obligă să-i asigure condițiile de muncă prevăzute de prezentul cod, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum și să achite la timp și integral salariul.

Potrivit art. 56 alin. (1) Codul muncii, contractul individual de muncă se încheie în baza negocierilor dintre salariat și angajator. Încheierea contractului individual de muncă poate fi precedată de circumstanțe specifice (susținerea unui concurs, alegerea în funcție, etc.).

Reieșind din art. 68 alin. (1) și (2) Codul muncii, contractul individual de muncă nu poate fi modificat decât printr-un acord suplimentar semnat de părți, care se anexează la contract și este parte integrantă a acestuia. Modificare a contractului individual de muncă se consideră orice modificare sau completare care vizează cel puțin una dintre clauzele prevăzute la art. 49 alin. (1).

Din dispozițiile art. 49 alin. (1) Codul muncii rezultă că conținutul contractului individual de muncă este determinat prin acordul părților, ținându-se cont de prevederile legislației în vigoare, și include: *a)* numele și prenumele salariatului; *b)* datele de identificare ale angajatorului; *c)* durata contractului; *d)* data de la care contractul urmează să-și producă efectele; *d')* specialitate, profesia, calificarea, funcția; *e)* atribuțiile funcției; *f)* riscurile specifice funcției; *f')* denumirea lucrării ce urmează a fi îndeplinită (în cazul contractului individual de muncă pentru perioada îndeplinirii unei anumite lucrări – art. 312-316); *g)* drepturile și obligațiile salariatului; *h)* drepturile și obligațiile angajatorului; *i)* condițiile de retribuire a muncii, inclusiv salariul funcției sau cel tarifar, suplimentele, premiile și ajutoarele materiale (în cazul în care acestea fac parte din sistemul de salarizare al unității), precum și periodicitatea achitării plăților; *j)* compensațiile și alocațiile, inclusiv pentru munca prestată în condiții grele, vătămătoare și/sau periculoase; *k)* locul de muncă. Dacă locul de muncă nu este fix, se menționează că salariatul poate avea diferite locuri de muncă și se indică adresa juridică a unității sau, după caz, domiciliul angajatorului; *l)* regimul de muncă și de odihnă, inclusiv durata zilei și a săptămânii de muncă a salariatului;

m) perioada de probă, după caz; *n)* durata concediului de odihnă anual și condițiile de acordare a acestuia; *o)* prevederile contractului colectiv de muncă și ale regulamentului intern al unității referitoare la condițiile de muncă ale salariatului; *p)* condițiile de asigurare socială; *r)* condițiile de asigurare medicală; *s)* clauzele specifice (art. 51), după caz.

În conformitate cu art. 128 alin. (1) Codul muncii, salariul reprezintă orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată.

Din suportul probatoriu prezent la actele pricinii rezultă că la 14 septembrie 2010 între SA "Unix", în calitate de angajator, și Luchianiuc Victor, în calitate de angajat, a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 24 (f.d. 17-20, vol. I).

Conform contractului individual de muncă enunțat recurentul-reclamant Luchianiuc Victor s-a obligat să presteze o muncă prin cumul în funcție de energetician, iar intimata-pârâtă SA "Unix" la rândul său să asigure condițiile corespunzătoare de muncă prevăzute de legislația în vigoare, inclusiv să achite primului un salariu lunar, la timp și integral, în mărime de 3750 lei, fapt ce rezultă din Titlul I, pct. 10 din actul juridic respectiv.

Se reține că la 15 iulie 2015 recurentul-reclamant Luchianiuc Victor s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune împotriva SA "Unix", intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, DAF Botanica, solicitând obligarea SA "Unix" să-i stabilească un salariu brut în mărime de 4090,35 lei lunar, încasarea din contul ultimei în beneficiul lui sumei de 21.523,25 lei cu titlu de diferență dintre salariul care a fost achitat (3750 lei) și cel care ar fi trebuit să fie achitat, 13.279,62 lei cu titlu de dobândă de întârziere și 20.000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind respingerea pretenției lui Luchianiuc Victor privind obligarea SA "Unix" să-i stabilească un salariu brut în mărime de 4090,35 lei lunar, or, contractul individual de muncă se încheie în baza negocierilor dintre salariat și angajator și poate fi modificat la fel printr-un acord suplimentar semnat de către ambele părți, care se anexează la contract și este parte integrantă al acestuia.

Prin urmare, intimata SA "Unix" nu poate fi obligată, fără acordul ei, să modifice clauzele contractului individual de muncă încheiat cu recurentul Luchianiuc Victor în partea stabilirii unui salariu mai mare în mărime de 4090,35 lei, având în vedere faptul că în așa mod atentează la securitatea raporturilor juridice și libertatea contractuală, cu atât mai mult, că cuantumul salariului reclamantului de 3750 lei, la momentul angajării, a fost negociat de către ambele părți, ultimul fiind de acord cu suma respectivă, pentru ce a și semnat actul juridic dat, care este valabil, nefiind contestat și produce în continuare efecte juridice pentru părțile contractante.

La fel, este întemeiată și concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind respingerea pretenției lui Luchianiuc Victor de încasare din contul SA "Unix" în beneficiul lui sumei de 21.523,25 lei cu titlu de diferență dintre salariul care a fost achitat (3750 lei) și cel care ar fi trebuit să fie achitat, 13.279,62 lei cu titlu de dobândă de întârziere și 20.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, or, la actele pricinii nu se atestă probe că anume din vina SA "Unix" recurentul-reclamant a fost sancționat de către organul fiscal pentru încălcarea

legislației fiscale, care precum că nu i-a calculat și reținut corect impozitul pe venit la cota maximă de 18%.

În acest sens se reține că, impozitul pe venit la cota maximă – 18% prevăzută de art. 15 lit. a) Cod fiscal, se calculează și se reține de către patron doar la cererea scrisă a angajatului, la caz a lui Luchianu Victor, care lipsește la actele pricinii.

Afară de aceasta, la materialele cauzei nu se atestă nici probe că SA "Unix" ar fi fost sancționată de către organul fiscal pentru încălcarea legislației fiscale, în special ce se referă la calcularea incorectă a impozitului pe venit și altor plăți sociale.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că atât decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, cât și hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, în partea privind netemeinicia prezentei acțiuni, sunt legale și întemeiate.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat au dispus încasarea din contul recurentului-reclamant Luchianu Victor în beneficiul SA "Unix" sumei de 5000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, din următoarele considerente.

Potrivit art. 90 lit. i) CPC, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecată a pricinii.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) și (2) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În același timp, reieșind din prevederile art. 350 lit. c), una din principiile jurisdicției muncii este scutirea salariaților și a reprezentanților acestora de cheltuielile judiciare.

Iar, potrivit art. 353 Codul muncii, salariații sau reprezentanții acestora care se adresează în instanțele de judecată cu cereri de soluționare a litigiilor și conflictelor ce decurg din raporturile prevăzute la art. 348 (inclusiv pentru a ataca hotărârile și deciziile judecătorești privind litigiile și conflictele vizate) sunt scutiți de plata cheltuielilor judiciare (a taxei de stat și a cheltuielilor legate de judecarea pricinii).

Se reține că obiectul prezentei acțiuni derivă dintr-un litigiu individual de muncă iscat între salariatul Luchianu Victor și angajatorul SA "Unix".

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că atât prima instanță, cât și instanța de apel la emiterea soluției pe marginea cauzei date a încălcat prevederile normelor de drept citate supra prin încasarea abuzivă din contul recurentului-reclamant Luchianu Victor în beneficiul SA "Unix" sumei de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, or, reclamanții în acțiunile ce decurg din litigiile individuale de muncă prin lege sunt scutiți de la plata cheltuielilor judiciare, ce include în sine atât taxa de stat, cât și orice alte cheltuieli legate de judecarea pricinii, inclusiv cheltuielile de asistență juridică.

Prin urmare, prevederile art. 96 CPC, la care au făcut trimitere instanțele de judecată ierarhic inferioare, la cazul speței nu au incidență.

În contextul dat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul și a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, în partea încasării din contul lui Luchianu Victor în beneficiul SA "Unix"

sumei de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care a respinge cererea SA "Unix" privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, în rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, de menținut.

Din considerentele expuse, și, având în vedere faptul că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în fond sunt legale și întemeiate, însă, neîntemeiat și abuziv s-a dispus încasarea din contul recurentului-reclamant în beneficiul intimetei-pârte a cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul, civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Luchianiuc Victor, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, în partea încasării din contul lui Luchianiuc Victor în beneficiul SA "Unix" sumei de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care a respinge cererea SA "Unix" privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, în rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe de menținut.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Luchianiuc Victor.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 aprilie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Luchianiuc Victor împotriva Societății pe Acțiuni "Unix", intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Botanica cu privire la obligarea stabilirii corecte a salariului, încasarea diferenței la salariu, dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral, în partea încasării din contul lui Luchianiuc Victor în beneficiul Societății pe Acțiuni "Unix" sumei de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și se emite în această parte o nouă hotărâre prin care:

Se respinge cererea Societății pe Acțiuni "Unix" privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

În rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Maria Ghervas

Mariana Pitic